

Viite: Lausuntopyyntö THL/5412/4.00.00/2022. Toimenpide-ehdotukset julkisen talouden tasapainottamiseksi ja pitkään jatkuneen velkaantumiskehityksen taittamiseksi**Lausunnonantajan lausunto**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta lausuntoa julkisen talouden kestävyyttä parantavista mahdollisista säästökohteista.

THL vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitustarpeen arvioinnista. Arvio perustuu palvelutarpeen kartoitukseen. Säästöpotentiaalia on tarkasteltava tätä taustaa vasten.

THL:n arvion mukaan palvelutarve kasvaa 2020-luvulla hieman yli prosentin vuodessa eikä kasvu mainittavasti laske vielä 2030-luvullakaan. Arvio perustuu oletukseen, että väestölle pyritään jatkossakin turvaamaan nykymuotoiset hoivapalvelut. Menoja kasvattaa ennen kaikkea väestörakenteen muutos. Sosiaali- ja terveydenhuollon menoista suurin osuus on erikoissairaanhoidolla, mutta menoja kasvattaa eniten ikääntyneiden hoivatarpeen kasvu, joka selittää noin puolet menojen arvioidusta kasvusta. THL muistuttaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa on vuodesta 2025 alkaen tulossa käyttöön mekanismi, joka leikkaa hyvinvointialueiden rahoituksen kasvua palvelutarpeen kasvua pienemmäksi.

Hoivapalvelujen tuotannossa tehtävät leikkaukset kohdentuisivat vääjäämättä epätasaisesti ja niillä olisi siten tulojakovaikutuksia. Rakenteellisin uudistuksen saattaa kuitenkin olla mahdollista tehostaa toimintaa ilman palveluiden laadun heikkenemistä. THL on aiemmin arvioinut, että ikääntyneiden hoivan tuottamisessa voitaisiin saavuttaa kustannussäästöjä, jos sitä suunnattaisiin nykyistä enemmän kotihoitoon. Tätä kuitenkin vaikeuttaa mm. hoitajamitoituksen muutos, joka sitoo aiempaa enemmän henkilöstöä laitoksissa tapahtuvan hoivan tuotantoon.

THL on myös korostanut terveyden edistämisen vaikutusta pyrittäessä pienentämään elintasosairauksien riskiä. Eräänä instrumenttina tässä voisi toimia kokonaisvaltainen, terveysperustainen verotus, joka paitsi tuottaisi verotuloja lyhyellä tähtäimellä, hillitsisi palvelutarpeen kasvua pidemmällä aikavälillä.

Sote-uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään uuteen vaiheeseen. Uudistuksen voidaan odottaa tehostavan sote-palveluiden tarjontaa, kun toimintatapoja yhtenäistetään ja voimavaroja hallitaan laajempina kokonaisuuksina. THL korostaa, että tämä edellyttää rahoituskehityksessä pysymistä. Terveydenhuolto on lisäksi uudistuksesta huolimatta sekä palvelutuotannon että rahoituksen osalta pirstaleinen jakautuen muun muassa erillisiin työterveyshuoltoon ja opiskelijoiden terveydenhuoltoon. THL painottaa, että myös rinnakkaisjärjestelmien vaikuttavuutta tulisi arvioida julkisen talouden tasapainon kannalta.

Honkatukia Juha

7.12.2022

Käynnissä olevan sosiaaliturvauudistuksen keskeisin tavoite tulisi olla julkisen talouden kestävyuden tukeminen sosiaaliturvan rahoituksen osalta. Sosiaaliturvan rahoituksen kestävyyttä voidaan vahvistaa parhaiten lisäämällä työllisyyttä ja näin lisäämällä verotuloja ja vähentämällä sosiaaliturvamenoja. Työllisyyttä lisäämällä voidaan myös osaltaan vastata työvoimapulan aiheuttamiin haasteisiin. Komitean selvitysten mukaan Suomen sosiaaliturvan taso ja taloudelliset kannusteet eivät merkittävästi eroa Pohjoismaista. Sen sijaan Suomen sosiaaliturva eroaa Pohjoismaista palveluihin osallistumisen heikomman velvoittavuuden osalta sekä vähäisemmän palvelujen tarjonnalla. Hallituksen Pohjoismaisen työvoimapalvelumalli on oikea askel työllisyyden parantamiseksi Pohjoismaisen hyvinvointimallin keinoin, jonka toivoisi laajenevan sosiaaliturvauudistuksen myötä kattamaan koko työikäisten sosiaaliturvan.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Mika Salminen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende